

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

Datum

14 juni 2024

Onze referentie

5536379

Bijlage(n)

3

nota

Aanbieding Jaaroverzicht 2023 Financial Intelligence Unit-
Nederland (FIU-Nederland)

1. Aanleiding

Op grond van artikel 13, aanhef en onder i van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) wordt het jaaroverzicht door de Financial Intelligence Unit- Nederland (hierna: FIU-Nederland) aan u aangeboden en ter kennisname toegestuurd aan de Minister van Financiën. In de memorie van toelichting bij deze wet staat aangegeven dat het jaaroverzicht vervolgens door u wordt aangeboden aan de Tweede Kamer.

2. Geadviseerd besluit

Met deze nota wordt aan u het Jaaroverzicht 2023 van de FIU-Nederland aangeboden en wordt u gevraagd akkoord te gaan met verzending hiervan met bijgesloten aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer.

Wat betreft de exacte datum van verzending van de brief vindt nadere afstemming plaats tussen DGO, DBO, DCOM en FIU-Nederland.

De verzending aan de Tweede Kamer kan plaatsvinden wanneer u hebt kennisgenomen van de afhandeling van het datalek (zie het laatste kernpunt hieronder).

3. Kernpunten

Naast de aanbieding van het jaaroverzicht wordt u gevraagd om akkoord te gaan met het opnemen van de volgende aandachtspunten in de aanbiedingsbrief:

- Het **gestegen** aantal meldingen van ongebruikelijke transacties en de verklaring van deze toename (zie toelichting);
- De bijna *verdubbeling* van het aantal verdacht verklaarde transacties en de verklaring hiervoor (zie toelichting);
- De daling van de *waarde* van de verdacht verklaarde transacties van bijna 30 miljard in 2022 naar ruim 25 miljard euro in 2023 (zie toelichting);
- Het benoemen van de structureel aan FIU-Nederland toegekende middelen vanuit de DGO-gelden, waardoor de FIU-Nederland in 2023 in capaciteit heeft kunnen uitbreiden en investeringen in technologie heeft kunnen realiseren. FIU-Nederland spreekt in het jaaroverzicht positief over de toekenning van extra gelden en de daardoor mogelijk gemaakte investeringen in capaciteit, technologie, kennis en expertise.
- U wordt geadviseerd het belang van het versterken van de effectiviteit van de meldketen te benoemen: meer inzicht krijgen in het gebruik van verdachte transacties door de (bijzondere) opsporingsdiensten. Hierbij

wordt verwezen naar het in 2022 opgestarte traject Ketenversterking verdachte transacties. Dit traject moet ook leiden tot het vergroten van de mogelijkheden om inzichten vanuit het gebruik van de ongebruikelijke en verdachte transacties terug te koppelen aan de meldingsplichtige instellingen, de zogenoemde feedbackloop. Dit helpt de meldingsplichtige instellingen, waaronder banken, met het effectiever vormgeven van hun poortwachtersfunctie.

- Bovendien wordt de internationale samenwerking van de FIU-Nederland kort aangestipt, onder andere de internationale samenwerking binnen de Egmont Group (zie toelichting). De FIU-Nederland heeft ook bijgedragen aan de ontwikkeling van een nieuw analysesysteem: GoFintel. De pilot voor dit systeem, in ontwikkeling bij de Verenigde Naties, is in 2023 succesvol afgerond en zal in 2024 leiden tot verdere ontwikkeling en implementatie.
- In het Jaaroverzicht 2023 maakt de FIU-Nederland melding van een datalek, dat als gevolg van een technische fout in het automatiseringsproces voor het combineren van gegevens is ontstaan. Dit heeft geleid tot zestien gevallen waarin onjuiste combinaties zijn gedeeld met de opsporing. De FIU-Nederland heeft dit gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens en de impact van het lek is binnen de FIU-Nederland onderzocht. De FIU-Nederland schrijft in haar Jaaroverzicht dat de data relatief snel en effectief teruggehaald kon worden en de FIU-Nederland heeft niet vast kunnen stellen dat er personen schade hebben ondervonden. Over dit datalek bent u op 16 april 2023 geïnformeerd. U wordt nog separaat geïnformeerd over de afhandeling van dit datalek, waarna het jaaroverzicht kan worden aangeboden aan de Tweede Kamer. Naar aanleiding van dit incident is er binnen JenV gekeken naar de praktijk rondom registratie en rapportage van datalekken.

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Datum
14 juni 2024

Onze referentie
5536379

4. Toelichting jaaroverzicht 2023 FIU-Nederland

Uit het jaaroverzicht van 2023 blijkt dat het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties is gestegen en dat het aantal verdacht verklaarde transacties bijna is verdubbeld ten opzichte van het voorgaande jaar. In totaal zijn er meer dan 2 miljoen ongebruikelijke transacties gemeld, en er zijn 180.578 transacties verdacht verklaard. Wat opvalt is dat één bank en één Payment Service provider samen verantwoordelijk waren voor ruim 55% van de gemelde ongebruikelijke transacties aan de FIU-Nederland. Deze grote individuele verschillen tussen de meldingsplichtige instellingen kennen meerdere oorzaken. Ten eerste hangt dit samen met het al dan niet samengesteld melden van ongebruikelijke transacties bij de FIU-Nederland. Veel banken melden samengesteld, waardoor de verschillende transacties van en naar dezelfde rekening als één samengestelde transactie wordt gemeld. Bijvoorbeeld, indien een oplichter een persoon oplicht voor honderd transacties van 1.000 euro, zou een samengestelde melding dit als één samengestelde transactie van 100.000 euro zien, steeds van en naar dezelfde rekening. Indien transacties separaat worden gemeld, zoals bij de genoemde bank en PSP, dan loopt het aantal al snel op en geeft het een enigszins vertekend beeld. Dat komt omdat, zoals in het voorbeeld, iedere van de honderd transacties separaat worden gemeld. Zowel samengesteld als niet-samengesteld melden is toegestaan¹. Naast de manier van melden heeft ook de aard van de instelling

¹ Zie Jaaroverzicht 2022 FIU-Nederland, p. 7.

grote impact op de hoeveelheid meldingen. Uiteraard heeft de omvang van de instelling impact, maar ook het productaanbod, de manier van dienstverlening en hoe internationaal het bedrijf is. In 2022 was het aantal ongebruikelijke transacties bijna 2 miljoen, en zijn er 91.893 transacties verdacht verklaard.

De stijging van het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties verklaart de FIU-Nederland door de toegenomen aandacht voor de Wwft vanuit de meldingsplichtige instellingen en toezichthouders en de toegenomen reikwijdte van deze wet, evenals macro-economische ontwikkelingen. Zo leveren relatief nieuwe meldersgroepen, zoals de kansspel aanbieder op afstand (meldplichtig sinds 2021) en de dienstverleners op het gebied van virtuele assets (meldplichtig sinds 2020) samen al ruim 275.000 ongebruikelijke transacties. Daarnaast is er sprake van een sterke clustering binnen de ongebruikelijke transacties waardoor individuele melders grote invloed hebben op schommelingen.

De verklaring voor de bijna verdubbeling van het aantal verdacht verklaarde transacties ten opzichte van 2022 is tweeledig. Ten eerste zijn er in 2023 enkele dossiers verdacht verklaard met daarin uitzonderlijk veel transacties, net als in voorgaande jaren. Een tweede oorzaak voor de toename van het aantal verdacht verklaarde transacties zijn de extra investeringen in capaciteit en technologie.

De totale waarde van de verdacht verklaarde transacties bedroeg in 2023 ruim 25 miljard euro. Dit is een significante daling ten opzichte van 2022, toen de waarde van de verdacht verklaarde transacties bijna 30 miljard euro bedroeg. De daling wordt verklaard door de impact van ongebruikelijke transacties met een uitzonderlijk hoge waarde. In 2022 waren er 37 transacties boven de honderd miljoen euro en met een totale waarde van meer dan twintig miljard euro. In 2023 zijn er 34 van deze transacties met een totale waarde van 14 miljard euro. Het zijn met name dit soort uitzonderlijke transacties die grote schommelingen veroorzaken. De FIU-Nederland investeert samen met de politie, het Openbaar Ministerie en de Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst voortdurend in het gebruik van en kennis over de verdacht verklaarde transacties. Zo zijn er nieuwe werk- en procesafspraken gemaakt die moeten leiden tot meer inzage in het gebruik en de toepassing van verdacht verklaarde transacties binnen de opsporing en vervolging.

De FIU-Nederland heeft in 2022 structurele middelen toegekend gekregen vanuit de gelden die beschikbaar zijn gesteld voor de aanpak van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit. Dit is ingezet ten behoeve van personele capaciteit en investeringen in technologie. De FIU-Nederland is uitgebreid van 63 fte in 2019 naar 102 fte in 2023. Operationeel heeft de FIU-Nederland in 2023 haar analyse capaciteit versterkt en is er een nieuwe functiegroep opgezet, de zogenaamde digitaal analisten. Zij richten zich op het inbedden van technologische mogelijkheden in het analysewerk van de FIU-Nederland. Hiermee wordt een brug geslagen tussen techniek, strategische analisten en tactische analisten. Dit gaat de FIU-Nederland in staat stellen om nog sneller en nog beter inzichten uit de database te destilleren en om zo verder invulling te geven aan de ontwikkeling naar een data-gedreven organisatie. Het budget groeit tot 14,9 miljoen euro in 2025, waarmee zowel de versterking in capaciteit, kennis en expertise als verbeteringen in technologie wordt doorgezet. De formatie wordt in 2024 en 2025 verder uitgebreid, tot 128,5 fte in 2025.

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Datum
14 juni 2024

Onze referentie
5536379

FIU-Nederland spreekt in het jaaroverzicht positief over de toekenning van extra gelden en de daardoor mogelijk gemaakte investeringen in capaciteit, technologie, kennis en expertise.

**Directoraat-Generaal
Ondermijning**

Datum
14 juni 2024

Onze referentie
5536379

4.4 Afstemming

Het jaaroverzicht is opgesteld door de FIU-Nederland. De aanbiedingsbrief is opgesteld door DGO en afgestemd met FIU-Nederland, politie, NCTV en het ministerie van Financiën.

4.8 Communicatie

Nadat u kennis hebt genomen van het jaaroverzicht, zal het jaaroverzicht 2023 aan de Tweede Kamer worden verzonden. Op dat moment zal het jaaroverzicht ook op de FIU-website worden gepubliceerd. Dit laatste zal met een persbericht gepaard gaan. De inhoud daarvan wordt afgestemd met de Directie Communicatie van JenV en naar verwachting zal de primeur van het jaaroverzicht 2023 aan het Financieel Dagblad worden aangeboden.

Bijlagen

U treft de volgende bijlagen aan:

Bijlage 1: Jaaroverzicht 2023 FIU-Nederland

Bijlage 2: Tabellen bij het jaaroverzicht 2023 FIU-Nederland

Bijlage 3: Concept-aanbiedingsbrief van het Jaaroverzicht 2023 van u aan de Tweede Kamer

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Alles uit deze nota mag openbaar worden gemaakt, behalve de persoonsgegevens van de ambtenaren. Deze zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.